

ኤርትራውያን ማሕበረ-ኮማንዶ ወጻኢ ዝተፈላለዩ ንጥፈታት ኣካዩደን

ማስረጃውምት አርገውረውን አብ ዋሽንግተን - ስብራት መምህታት አመጽ፡ ሰባርሳንድ፡ ነፃኡውን አብቃሊ - ስብራት አሚራት ዓረብ ብላ ግሃት ገዢላላዊ ንግራታት አይደሉ።

በዚ መሰረት፣ ፈጽሞ ጉዳዩን አምሳኪ አርቲራ ኣብ ኣመጪ ኣቶ ብርሃን ገብረሂማን፣ ኣብ ዋሻምዝጉዳሊን ነበሉኣን ንዝቡሩ ኣሲታት 450 አርቲራውያን ኣብ ዝበዘሩ ሰሞናር ኣብ አርቲራ ዘሉ ሰሞያ ሮሃትን ተደንቅቶ ናረ ተያል መኸኩ ተወሳይቲን ጀማዝትን ህዘዘን ተይልታት ምልልኻልጽ፣ ነሙኡውን መብጽሕቡ ዘኸበሩ ጸንቦ መረከቡ ነሙዘኹን ብሞጥታሉ ሕጃውን ንደርብ ስምም ልምትን መኸኹን ዘበዉት እጃቡ መዶ ኣሉ ሰበዘኹ፣ ብዘኣለ ክቅጽል ነሙዘዮቲ ኣሳየረሉ።

ንዙራን አገርንዮን አብ ወጪኡ ገዝዮ-
ዜጋታት ኣመልከቲ ድግ ለግ ልሰፊ፡
ገዢን እዋን ውሽዋዊ ተድንቶም ኣስጠዮም፡
ውግታቶም ኣብዘለሎም ብዝግዛርቲ ቁጠቦን
ዋረንን ግጥም ኣደልፊለሎም፡ ባህኒ ታሪኽን
መንግሥትን ናብ መንግሥቲ ደዳዎ እናመተለፈ፡
ነቲ ቅዶ ፆሞዚራጋጦ፡ ለወጥ ኣግዳኝ ገለጸ፡

ኣብ ተመሃሳኪ ዘረፈ ጉልላይ ዓመቲ ኣብ ዝዩድ ዘሉ ብፓሾርቲ ዓለ' ዝፍለጥ ኣምሳኢታት ሃረዊ ባለንን ታሪኽን ኣብ ዘለዉሉ መደብ ኣምሳኢ ኣርትራ ልሲ 3 ሺኮ ኣመጽውያንን ኣልሳት መጽሐፍታትን ዝተሳተፉሉ ሸላዊ ምርኢት፡ ባላዊ ጸውታ መፍረት መግቢ ኣርትራን ትሕዝቡ ኣርትራዊ ትሓትን ዘገለጸቑ ሰውት መደብ ኣገደዱ።

ብሮጂኦ ወገኑ ሓሰቶችን ወክልትን ውዳቢታችን ማሰባሰቢያችን አርትራውያን አብ ለዘርገላድ፡ ብላ ማሳታት አብ ከተማ ቢርን ተራሽሆም ንዋሪታቸው ብሎምጋም፡ ሓደሽ መደቡ፡ ሰራሕ ወጠናም፡

ፈጣሪ ጉዳዩት አምላክ አርቲራ ኦብ ለየዘርሃድን ቀምሚ ልኡኽ ናብ ቤተ ጽሕፈት ውድብ ሕብረት ሃቢት ኦብ ጀገሮን ኦብ ሃብየም ዘርሓይ ገህልው ከታትሃ ሃቢን ከዘቦን ኦምልኪቲ ንኮከፍቲ ሰሚኖር ሃቢ።

እቶ ዝሰየም ኢርትራ ሳ ጸገትን ስፊትን ኣብ ወሽየን ወጃን ዝኩር ህዘቱ ነፃኡ'ውን ረቡካ ህዘቡ ኣትሊፉ ዘይህበን ናጻ ፖለቲዊ ሕርዖኡ እጽገው ዝኣዘን ተሳቦ መርሕታን ሰራዊታኡ ኣብዚ ተዋህሲ ዞን ዘይርገኡ ዓላማዊ ከታተንን ሰላምን ሮሎታን እውካሉ ኣብ ጎረፍ ልምትን ትምረርን ነፃዊኦ ኣረገኡ።

ተላይ ህዝቡን ነግሰውን ጉዳዩን አቶ ተወልደ ዮውሃን ብሙን፡ ወህደትን ሰየሙት መሆኗን ናይ ኩሊን ውግህትን ማሕበራትን አርተራውያን ሃርጽ፡ ሰባዘላጽ፡ ምሕያል ዝዛግመ መደብ፡ ዜተሰየን ናናን ዘየጥቅን ነፃሳባታን ገለጹ።

ኣቶ ተወልዶ ብዘይሳከ፡ “ኅምህርቲ ኣብ ኢርትራ” ብዘበል ኣርእሱ፡ ኣብ ጣል፡ ለዘርኑ በርኑ ጀገቡ ኅርጋውን ሸፋውዝን ስሚናራት ኣብዩ።

ተሳተፍቲ ኣብ ፕሮጀክት ህጽኑ ኣብዮተ-

ትምህርትን ምርጫው ምሁሩ ዕድላትን እጅግም ከበርካቱ ዘመን ድልዎት አረጋገጃል።

እዚ ነፀብሊኡ እንገለጽ። አሁን ዓይነት ሰራተኛ
አምላክ አርቲስት አባ ስብረት አማራት
ዓረብ ወር በደዳ መሳመድ ጤ ብል ማዕከል
እናርብራውያን ሃይሉ አባዳ፤ አባ ጎረቤት
ጽሑፍ ትምህርትን ዘሉ ብድሆችን ዘከሩ

ሰላምና አቅዳጃ፡
ወይም ስላሳ አብ መሰላላይ ኣካላርቲ
ኣብብተትሃርቲ፡ ምሃሃልን ምሃሃትን
ወደኣ ብሎ መደብ ነርቲ ኣብዓላን
ክበኣን ኣብ ዓላብ ኣትርካብ በትትሃርቲ
ክደድኡ ጸድቂ፡

ቀላፊ ህዝቡን ኮማንዶን ጉዳይት አቶ ተሰፉ ገበሬትገላጌ ብወክ፡ ሽክጎታትን ትሰጥ፡

ቅርጽን ትምህርቱ ኣብ ሃገርና ዝምልከት ሰፊሕ መብርሂ ኣቕረብ።

ኣብ ካልኣ ናዓሙ ማሕበረሰብ ኣርቲራውያን
ዘርቲ ኣምህሮታዊ ስብእን - ሆላዊ፡
ብምክንያት መዘል 34 ዓመት ናጽኡ
ኣርቲራ፡ ኣብ ዝተፈለየ ክል ሰድሞ ዝርቡ
ዚጋታት ዝክናም ናይ ሰፒርት መዓልቲ
ኣብዳ፡፡

መግልጽ ምህንድስና ንፈለማ እዋን ተከቢሩ

ቅኑ ናጽነት አብያተ-ትምህርቲ ዞሰ ማእከል፡ ብወግዒ ተኸፊቲ

“በሚክሪኑ ጽንሰ መሰል 34 ዓመት ናጽነት፣ “መብርህ ድርህ” ብዙሰል ቴሞ ገዛወደበ ቅኝ ናጽነት አብይተ-ጉሃህርቲ” ዞ ማክል፡ ብ 7 ማክሪኑ አብ አዲሻ ደብረት - ንኡስ ዞ አኻሪያ ብወሃረ ተኻሪ፡፡

አብቲ፡ አመፋካፊ ወገ ማእከል እፍ ናሳዩ ሃይለ
ዠብራቶ ሰሐሲኃቲ፡ ሓላፊ ጨፈር ትምህርቲ
መምህር ሰላይ ሃብተጋርብ አብ ዘመዎ ቃል፤
መደባቲ፡ ጸንብል ናጸኑ፡ ብኣብዮት-ትምህርቲ፡
ምጽማኡ፡ ኣብዮት-ትምህርቲ፡ ኪኖ አቲምሂደዩ
ትምህርቲ፡ ንከመዳር አብ ምኽላፊዩ
ሃገራዊት፡ አብ ምህራጽን ክበርታት አብ

ምስቃብን ገዢውን ልዑል ተራ ዘገልጽ ምና፤
 ሓቢሩ።

ኢብሩ ብዙላዊ መሳፍንድኦ ዝምረገ ስራሳዊ፡ ኮሚሽኑ ባህሩን ለፖሊስን ኣምሳሪ ዘመድ ተፈላን ኣሎመዝር ባይቶ ዜገ ማእከል ኣቶ ኣብራም ስሙር ዝርከብዎም ሰባተኛ ተረኽቦም ነደርዎ።

ክብር 20 ማሳፊ ተፈጽሞ ሕገ ናጽነት አብይት ትምህርቲ ዞን ማክሉኤ አብ 116 መሞሉኡ ህጻናት 79 ናይ መጽሓፉ 40 ናይ ማክሉኤ ደረጃ፣ ኮሙኒውን 22 ናይ ካልኤ ደረጃ አብይት-ትምህርቲ ዝተፈለሞ መሰናድኦት ትኩንባዮቲ።

ሰካሊ ፊያሜት መስፍን

ከሊጅ ምህንድስናን ቲክኖሎጂን ማይክላኒክ፣
“ምህንድስና ሃገራዊ ልምት” ብዙበል ተማ
ትማ። 8 ማለት ገፊላማ እየን ‘መጻፍተ
ምህንድስና’ አካባቢ።

እብኹ፣ ላዕሊዎት ሰብጦህ፣ መዋላኩን ማሻርን
 ዘተረኸቡሉ ኢጋዋሜ ዲን ናይቲ ክሊፎ-
 ዶርክ ኦርኤዋ ዘርኤይ ኣብ ዘሎዎ ቃላ፣ ክሊፎ-
 ምንድነኹን ቴክኖሎጂን- ክገዙት ናልጠት ናይ
 ምክትላልና ፅሞመ፣ ብሉጹን፣ ምንድነኹዋ
 ምርጋጫን መዝክኩን ንሞትብስ ይደጃ
 ነፃዋሉ ገሊጹ።

እኑ ሰነዩ አብ መገቡ ዓወድታት ምህደሻና
 ሓሪዊ መረጃታ ብምናጥር መደቡ መጽኢ
 ምሕንጻዩ ሓገዚ ምዃኑ ዘገገበ ዶር
 ኦርኢዩ ቀንጺ ሰላላ ናይቲ መደቡ ተመዛኒ
 ወጽኢት መደናኛታዊ ምህራቦም ንፕላይ
 ስድል ምናጥር ኣበርክቶ ሾቐር ዓቕሚ ሱ
 ምህደሻና አብ ሃሪዊ ልምድት ምዃዘኩ

ኢድሚኒ ምኅተብብር መንግሥታዊያን ትላለት።
ምኅተብብ፣ ተሳካፊ ሕብረተሰብ ምርጫ፣
ኮሙኒቲ - መጻኢ ወላደታት አብ ሞያ
ምህንድሮ ተገዳሲት ንከሕድሩ ምድራኽ
ምዃት አብላ።

ኢሳይያስ ኢየሱያስ ኮሚቴ ናይቲ ሰነድ ዶ/ር ሞክ ቀታ ብወከ፡ እቲ ኢግዋራ መግሠራጽ ተመሥን ሞዋያን ናልሰነን ተመክሮን ምልወጥርን ርክብም ዘድልድለሉ ምዃኑ ብሞተላ፤ ሰሜናት፡ ሰልወን ነገራውን ምርኢት፡ መገሰላትን ተሰራዊ ዘኮን ኣብ ኣገደሰቲ ዛቦታን፡ ኣብ ናይቲ መደብ ምዃኑ ኣብላ፡፡

ፈጽሞ ያይረክር ጨፍር ከብሔራዊ ዕድል

አንድያዎ አብ አርቲራ ዶ/ር ሰይፈ በጋ) ደግሞ
 “ወህደት ዓውድታት ምህደነኽ ሹምድርን
 አተባቢዎ ዘላቅኻት?” ብዘዘል ኣርእሱ፡ ኣብ
 መጻኅታታሊ ርኽቡ ዝተመርከሰ መደረ
 ኣቕብሎ።

ኦብ 2004 ዝተመሰረተ ኮሌጅ ምህንድናን ቲያግላንዲኡ ኣብዚ እምነዚ ብወውድታት ሕርዛዊ ምህንድና፡ ምህንድና ስቀመዓ ሲቪል ምህንድና፡ ስፍልጠታ ነምጥየተርን ምህንድና፡ ኣሕወትወውን ኣሕሸርጊወውን ምህንድና፡ ምህንድና ስብሕኤ መጽሐፈ ምህንድናን ምህንድና ልደናን ብድይ ሓመኸተ ዓመት ናይ ዲግሪ ነምኡውን ናይ ሰላሳ ዓመት ናይ ዲግላማ መደባት ንጥፈታቱ የነሳሳ ኣሉ።

መስመርና ድርሶና!

ሱሌማን አሕመድ

‘ሚታቦሊዝም’ መግቢ ናብ ዝደቐቐ ውህደት ዝቐየረሉ መሰርሕ

ሰባትና ሓዲ ዝርከብ ካብቲ ጸሓፊ መግቢ እዩ፡ ዝበላሽዮ መግቢ ናብ ሰራውር ደምና ተቀብሎ ኣብ ከሉ ክፍሊ ሰባትና ዝርከቡ ባህሪታትና ክበክሩ ናብ ዝተሓተ ደረጃኡ ክገብሩ ኣለዎ፡ እዚ ናይ ምድቓቕ መሰርሕ እዚ ብክክሞናዊ ኣጸዋውዓ ‘ሚታቦሊዝም’ (metabolism) ይባላዩ፡

ብህደውት ክንከር ዝበላሽዮ ወይ ዝበላሽዮ መግቢ ናብ ጸዓት (energy) ክቐየር ኣለዎ፡ እዚ ከምድቓቕ መሰርሕ እዚ ኣብ ክፍሊ ወፍ ካልኢት ተፈጥሮኦ ኣብ ባህሪታት ኣተሓትና ክበክሩ ኣለዎ፡ እዚ መሰርሕ እዚ እዩ ክከሰት፡ ክንከሰት፡ ኣብ እንካሎት እዩ ክንከሰት ወዘተ. ከክክላና፡ ‘ሚታቦሊዝም’ ግብእ መሰርሕ ዓብቲ ክከሰድ እንክሎ ህመምታት (homeostasis) ይበላዩ፡

ብዘሰመረከ ‘ሚታቦሊዝም’ ክንከሰት እንክእል፡ ሰባትና ካብቲ ዝወሰድና ደረጃ መዝገብ ልሳነን ብኸመይ ኣገባብ ጸዓት ይርከብ ኣሎ ኢና ክከሰት-ብዘል ግድን እዩ፡ እዚ ‘መገን መሰርሕ’ ሚታቦሊዝም ተባሂሉ እዩ ዝባላዩ፡ ዝም ዝሰባ ኣገባብ የጠቓልል፡

- ሰባትና ከም ምስክርነት ህርመት ልብ፡ ወዘተ. ዝኣመሰሉ መሰረታዊ ንጥረታት ከክውን ዝጥቀሙ ጸዓት ኣሉ፡ እዚ መሰረታዊ መገን ሚታቦሊዝም ይባላዩ፡
- ሰባትና መግቢ ከክቐቐን ካሎ ክምህርኩን ከደረሰ ጸዓት ኣሉ፡
- ሰባትና ምውሳኽ ኣተሓት ኣብ እኩይደሉ እዩ ዝጥቀሙ ጸዓት ውን ኣሉ፡

መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ምስ ምቁይር ክበደት ሰባትና ጥራይ ኣተሓሳሲና ጸዓት ክገብሩ ክክእሉ ንክክል ኢና፡ ሰባትና ከይደ ‘ሚታቦሊዝም’ ኣገደ ዝተሓለሰ ኣገባብ እዩ፡ ሰባትና ክንደይ

ካሎ ኣቐጻሉ ኣሎ ኣብ ዝበል ተሳብ ጥራይ ዝጥመር ዘይኣቲ ኣብ ሓፊሻዊ ጥላና ግብ ተራ እዩ ዝወገን፡

ጥቑሚ ሚታቦሊዝም

ሰባትና ኣብ ክፍሊ ወፍ ካልኢት ዘይደም ንጥረታት ነይሮ ዝኣርጎም ካሎ የድልዮም እዩ፡ እዚ ካሎቲ ዝብሰርኩ ‘ሚታቦሊዝም’ እዩ ዝደድ፡ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ሰባትና ሰርሒ ደው ኣየብልን እዩ - ሞት ውን ኣብ ሰርሒ ድኽን ኣብ ድቃስ ግለ፡ ኣተሓትና ብህደውት ካብ ዝለፍ ብህይ ምቁይር ሓዲ ንጥረታት እዩ ዘይደድ፡

- እስክርነት
- ዐደት ደም
- ምሕቓቕ መገን
- ምሳይን ምትክኻን
- መገን ሀርጥን ምቁይር
- ምምጥጥን መቐት ሰባት ወዘተ ከሉም እዚም ብህይ ‘ሚታቦሊዝም’ ክደድ ኣይክእሉን እዮም፡

ጥዑይን ቀጻልነት ዘለዎን መሰርሕ ሚታቦሊዝም ሞት ኣብ ሕይወት ድኽን ድቃስ ሞት ምቁይር መሰርሕን ኣተሓትና ባህሪታትና ብህይ ጸዓት ንጥረታቶም ክደድ ይክእሉም፡

ምስ ዝፍጠር ምቁይርታት ብደረጃ ክርዕም ደማ ኣይጽገምን፡ ንኣብቲ፡

- ምሳይ
- ምጽም
- ምጥግይ
- ምውሳኽ ኣተሓት
- ምስምም ወይ መጥግድ
- ክሰርር ምዃን ከምኡ ውን ምጥግድ፡

እዚ ማለት መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ከሉ ማለት ብወሰን መገን ንጥረታቲ ኣየደድን እዩ፡ ብዘተራላዊ ምክንያት፡ ሰባትና ዘይልዮ ጸዓት ኣብ ወሽጢ ሰባት ክኣል ይክእል እዩ፡ ኣብ ገሊኡ ብዘከከ ኣብ ገሊኡ ውሑድ ከይልዮ ይክእል፡ እዚ ዝቐጸር መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ እዩ፡

መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’

‘ሚታቦሊዝም’ ክልተ መሰርሕ ኣለዎ - ‘ካታቦሊዝም’ (catabolism) ከምኡ ውን ‘ኣኖሊዝም’ (anabolism)፡

‘ካታቦሊዝም’ ኣብ መግቢ ዝርከቡ መዳከታት ካርቦሃይድሬት፡ ፕሮቲንን ሰባትና ናብ ዝተሓተ ደረጃኡ ዘገብሩ ኣገባብ ሚታቦሊዝም እዩ፡ ንኣብቲ ሰባትና ካብ መግቢ ዝተረፈ ካርቦሃይድሬት ናብ ግለቲዮ ይቐየር፡ እዚ ናብ ደም ክከወስ እንክሎ ኣብ ደም ዝህሉ መገን ሽር ይቐውም፡ ሰባትና ነቲ ዘድሊ/ ተረፍ ግለቲዮ ብመልክዕ ‘ግላይኮጅን’ (glycogen) ኣብ ጭዋዳታት ወይ ጸሓፊ ይክበር፡ እዚ መዳከታት እዚም ኣብ ከሉ ክፍሊ ሰባትና ንዝርከቡ ባህሪታት ከም ጸዓት ከይኑ የጠቓልል፡

‘ኣኖሊዝም’ ኣገዳር ናይ ‘ካታቦሊዝም’ እዩ፡ ሰባትና ኣብ ወሽጢ ዝርከቡ ነጻነቲ ኣሃዳታት፡ ከም ‘ኣሚኖ ኣሲድ’ (amino acid) ኣብ ሓዲ ጠርጓ፡ ከም ፕሮቲን ዝኣመሰሉ ግለቲዮ መዳከ ንምህራኽ ዘገልግል ኣገባብ ‘ሚታቦሊዝም’ እዩ፡ መጥግድ ከም መጥግድ እንክሎ ወይ ብከምም ምስ እንጥቃዕ ሰባትና ዝተረፈ ጸዓት ብኣገባብ ‘ኣኖሊዝም’ እዩ፡

‘ኣኖሊዝም’ ኣብ ምህጽን ምሳይን ኣገዳር፡ ከምኡ ውን ጭዋዳታት ኣብ ምድልዳል ኣገዳሲ እዩ፡

ጸልዎ ሚታቦሊዝም ኣብ ክበደት ሰባት፡

ብዘሓት ሰባት ክበደት ሰባት ካብ ጸዓት መገን ዝውሰኽ ወይ ዝገድል ኣብ መሰርሕ ሚታቦሊዝም ጸዓት ምስ ዚጥም ዝደርጎ ደውደው እዩ፡

ድኽን፡ ሚታቦሊዝም ሰባትና ዘይልዮ ምጥን ካሎ ኣብ ምቁይር ልዑል ግደ እዩ ዘለዎ፡ ጸዓት መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’፡ ሰባትና ዘይልዮ ልክዕ መገን ካሎ እዩ ዘቐርብ፡ ኣየብዘከ ኣየተድል፡ እቲ ምጥጥ ወይ ምጥጥ ክበደት ሰባት ኣብ ንወሰዶ ጥላ ዘይህብ ኣመጋጥን ልታዊ ንጥረታትን እዩ ዝምርኮ፡ ኣብ መጠነ-ከተማ ከክታት፡ ሰባትና ካብቲ ዝተሰየ ጸሓፊ ካሎ ምስ ዚቃጽል ክበደት ሰባት ክበልድ ጸዓት እዩ፡ በንጽ፡ ሰባትና ካብ ዘይልዮ ዝደዳ ካሎ ምስ ዝተርፍ ክበደትና ደውደው፡

ጸዓት ኣብ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’

ኣብ መሰርሕ ሚታቦሊዝም ዚጥም ጸዓት፡ ሰባትና ነቲ ዝተረፈ ጸዓት ኣብ ጥቑሚ ንምውጻል ብዘርእዮ ምስታት እዩ ዝደረገ፡ ንወሰዶ ግደነት መገን ዘለዎ መዳከ ትሕዝብን ኣብ መሰርሕ ሚታቦሊዝም ጸዓት ይፈጥር እዩ፡ ገሊ ካብ ከክታት ጥላና ውን መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ሰባት ኣገባብ ከይከውን ምስታት ይፈጥረሉ እዩ፡

- **ዋሕዲ መዳከ**፡ ንኣብቲ ዋሕዲ ሻይታሚን ‘ዲ’ ምስ ዝህሉ ‘ካልቭም’ ዝተባህለ ማዕድን ሰባትና ብዘጥቁ ክርከብ ኣይክእልን፡ እኹል ካልቭም ምስ ዘይንርከብ ድልዳል ግዳሚ ኣይክእልን፡

- **ዋሕዲ ወይ ትርፌ ካሎ**፡ ንወሰዶ እዩ ዝጥቀስ ውሑድ ካሎ ዘለዎ መጥግታት ምውሳድ ንመሰርሕ ሚታቦሊዝም ከድናጥ ይክእል እዩ፡ በንጽ፡ ልዑል ካሎ ዘለዎ መጥግታት ቀጻሊ ምውሳድ ዘድሊ ክበደት ሰባት ከም እትውሰኽ ይከበር፡

- **ጸዓት ኣብ ኢንግሊድ**፡ ገሊ ሰባት መገን ንምሕቓቕ ዝከገበ ውሑድ ኢንግሊድ ሃልደም ደውላዮ እዩ፡ እዚ ግደነት ጸዓት ደውላዮ ‘ፊኒላኖኒካሪያ’ (phenylketonuria) ይባላዩ፡ እዚ ጸዓት፡ ኣብ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ርኢዶ ምስታት እዩ ዝፈጥር፡

- **ዘይምጥጥን ሀርጥን**፡ ኣብ ጸዓት ገብጎብ (Thyroid) ጸዓት ዘለዎ

ሰባት ጸዓት ዝከከ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ኣየደድን እዩ፡ ትሕት ዝከከ ዝደዳ ጸዓት ገብጎብ ዘለዎ ሰባት (hypothyroidism) ይባላዩ፡ ናይዚም መሰርሕ ሚታቦሊዝም ዝከሉል እዩ፡ ልዑል ዝከከ ጸዓት ገብጎብ ዘለዎ (ማለት hyperthyroidism) ቅልጠፍ ዝከከ መሰርሕ ሚታቦሊዝም እዩ፡

- **ጸልዎ ጥላና**፡ ከክታትን ኣወሳኔቲ ቀመምቲን- ገሊ ሰባት ብሰንኪ ዘለዎ ጥላና ጸዓት ዝወሰደ መድኃኒታትን ኣብ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ኣሉታዊ ጸልዎ ኣብ ምፍጥር ጎድናዊ ሳቢን ኣለዎ፡ ብዘበከ ኣልኣዊ መሰት ምውሳድ ውን ጸሓፊ ጸዓት ክበድ ኣብ እተካደራ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ክበድ ምስታት እዩ ዝፈጥር፡

ክልተ ግደነት ጸዓት ሰርከት ‘ሚታቦሊዝም’ እዩ ዘለ፡ መሰራዊ ወይ ምስ ሰድመ ተማዕቡሎ ክኸውን ይክእል፡

ምስ ሰድመ ተማዕቡሎ ጸዓት ‘ሚታቦሊዝም’ ብጥላና ጸዓት ዝከከ እዩ፡

- ሕምም ሽር
- ምክሰዕ ወይ ትሕት ጸዓት ክበደት ሰባት ምውሳድ
- ሕምም ጸዓት ገብጎብ
- ተጽዋርቲ ኢንግሊድ ወዘተ. ከም ኣብቲ ምጥቃስ ይክእል፡
- ንወሰዶ ግደነት መገን ካሎ ንጥረታትን ኣብ ጸዓት ‘ሚታቦሊዝም’ ናይ ባሕሩ ጸልዎ እዩ ዘለዎ፡
- እቲ ካልኣይ ግደነት ሓዲ ሰባት ኣብ ኢንግሊድ ድኽን ኣብ ገሊ ካብቲ መገን ንምሕቓቕ ዘገልግሉ ንዘታት፡ ጸዓት ሃልደዎ ክውህድ ይክእል እዩ፡

ክንክን

ጥላና ዘለዎ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ምውሳድ ካብ ቀጻሊና ወጻኢ ኣእኑ፡ ኣብ ኣመጋጥን ከክታት ኣየብራናን ግብእ ቀላከታ ብምጥር ዋና ነቲ መሰርሕ ኣብ ምሕጋዝ ልዑል ተራ እዩ ዘለዎ፡

- ሰባት ሰባት ኣመጋጥን ምጥቃዕ- ሰባት ኣመጋጥን ክክልል ኣይጥቁን፡ ሰርከት ‘ሚታቦሊዝም’ ብዘኣርጎ ንጥረታቲ ዘይደድ ሰባት ሰባት ኣመጋጥን ምስ እንክከል እዩ፡ ኣብ እንምገሉ ሰባት ምድንገይ ምስ እንገረጥ ጸዓት ‘ሚታቦሊዝም’ ከበከሎ ይክእል እዩ፡

- **ኣብ እንወሰዶ ግደነት መገን ግብእ ቀላከታ ምጥር**፡ ሓድሽ ኣኮሞልን ናራታትን ምውሳድ፡ ሰባት ዘይብሉ ስጋ ኣኮልን ጥላና ዝህቡ ግደነት ቅብኣትን ምውሳድ፡

- ሰባት ምውሳኽ ኣተሓት ምድድ- ብፍላይ ንጭዋዳታት ዘተርጎ- ምውሳኽ ኣተሓት ምድድ ንመሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ሓገሊ እዩ፡

- **እኹል ሰርከት**፡ እኹል ድቃስ ዘይምርከብ ንመሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ከም ዝወገደ ኣይከብደን፡

- **ኣብቲ ምጥጥ**፡ ሰባትና ግብእ መሰርሕ ‘ሚታቦሊዝም’ ክደድ እኹል ማይ ክርከብ ኣለዎ፡

ምዕደ- health line

ብዘይካ ሰቲይ መዓልታዊ እትሕተም ኃይጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃን ምሕረት ኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ

ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቁ.ሰ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስጥዳኒ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእ-ብርሃን ሃብተ-ገብርኤል

ተሰፋ-አለም ዮማን

ቁ.ሰ 201820 (250)

ፋክስ. 127749 - ቁ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቲና ኤፍሬም ትንሱእ ፍሰሃዩ

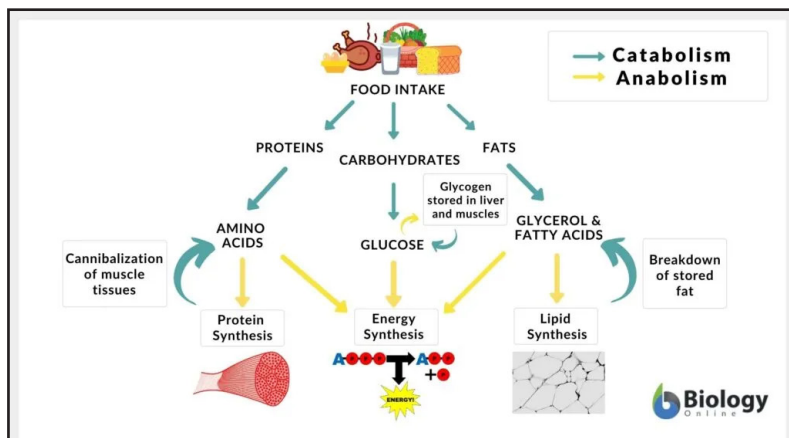
ሳምራዊት ሃብተ ሰሎሜ ኣፈወርቂ

ምዝርጋሕ ኃይጣ

ቁ.ሰ.163471-07588045

ምልክታ

ቁ.ሰ 125013 - ቁ.ሳ.ጸ. 1284

ትንታኔ ዜና

ሸዊት ተክለ

ወጥሪ ህንዲን ፓኪስታንን

እንታይ ይመስል?

ብሚሊዮን አብ 2025 ዝወጽዎ ደረጃ ወተሃደራዊ ሓይል ሃገራት ዓለም ህንዲ ኣብ ዓለም ራብዐይተ ዝተቆለ ወተሃደራዊ ሓይል ትወግን ሃገር ክትከውን ኮሎ ፓኪስታን ደማ ኣብ መዓል 12 ደረጃ ተሰሪጎ ኣሎ። ህንዲ ኣብ ዓለም ብዘበከለ ወተሃደራዊ ወጻኢታት ኣብ ተወሳይ ደረጃ ትርከብ። ኣብ 2024 ምክልኻል 86 ቢልዮን ዶላር (23 ሚሊዮን ደቂቅ) ኣብ ሓገራዊ ጽንጻዊ እቶታ ከምዘጸኣት፡ ኣብ ስብሰባዊ ምርምር ሰላም ይሕብር።

ፓኪስታን ብወጥ፡ ኣብ 2024፡ 10.2 ቢልዮን ዶላር (2.7 ሚሊዮን ደቂቅ) ኣብ ሃገራዊ ጽንጻዊ እቶታ ኣብ ወተሃደራዊ መዳይ ኣወጹ።

ህንዲ ኣብ ንጠፋ ኣገልግሎት ዝርከቡ ኣህታት 1,455,550 ወተሃደራት ክህልዎ እንክሰው፡ እዚ ኣህታ 654 ሺኦ ኣብ ንጠፋ ስርዓት ዝርከቡ ኣህታት ሓይልታት ምክልኻል ዘለዎ ፓኪስታን ብልሳሊ ሸገሪ ይባሎ።

ህንዲ 2,229 ወተሃደራዊ ነገራት ክትከውን እንክሎ፡ ፓኪስታን ደማ 1,399 ወተሃደራዊ ነገራት ኣለዎ።

ህንዲ 3,151 ናይ ወጪ ታሕታት ክህልዎ እንክሰው፡ ፓኪስታን ደማ 1,839 ታሕታት ዓጠቓ ትርከብ።

ሓይሊ ባሕሪ ፓኪስታን ኣብ ደቡባዊ ግምገማ ባሕሪ ሃገሩ ዝርከብ 1,046 ከሎ ሚዛኒ ዝገዛዎት ዶላር ምጻፍ እዩ።

ዝኸገዘ 121 መራኽብ ወጪን ነገራት ዝወጹ ወተሃደራዊ መራኽብን ዘጠቓልል ዝተፈለዩ ወተሃደራዊ ፅጥቲታት ኣለዎ።

ኣህታት 6,100 ኪ.ሜ ዝገዛዎት ግምገማ ባሕሪ ሃገሩ ኣብ ምስላው ተዋሪሖ ዝርከብ ሓይሊ ባሕሪ ህንዲ ደማ 293 ወተሃደራዊ መራኽቦታት ኣለዎ።

ወድድር ክህሊዎ እጽዋር ህንዲን ፓኪስታን

ትሕል 'ኣህራዊ ወፍሪ ምእድ ክህሊዎ እጽዋር' ኣብ ዝርከብ ጸብጽብ ኣብ 2023 ሃገራት ዓለም ምክህሊዎ እጽዋር ብምጋም 91.4 ቢልዮን ዶላር ወጻኢታት ከምዘበራ ይሕብር። ኣብዚ ህንዲ 2.7 ቢልዮን ዶላር ፓኪስታን ደማ 1 ቢልዮን ዶላር ወጻኢታት ከምዘበራ መረጃታት ናይቲ ኣህራዊ ወፍሪ የመልክት።

ህንዲ ኣብ ግንቦት 1974 ንፈተን ክህሊዎ እጽዋር ኣካሪ። ኣብ ግንቦት 1998 ደማ ካልኣ ተመሳሳሪ ፈተኒታት ብምክያድ ብወጪ ኣብ ዝርከብ ክህሊዎ እጽዋር ዝወጽዎ ሃገራት ሰፊራ።

ፓኪስታን ብወጥ፡ ኣብ 1998 ድሕሪ ህንዲ ሞሪካ ከደገፈብት ናይ መጀመርታ ፈተን ክህሊዎ እጽዋር ብምክያድ ክህሊዎ እጽዋር ኣብ ዘለወን ሃገራት ክትከውን ባዕዲ።

ክልተኣን ሃገራት ኣብ ሸው ጀሚረን ኮሎ ኣብ ወድድር ምምጻፍን ምፍታንን እጽዋር ተጽዕኖን ቢልዮን ዶላር ክህልዎ ምእድን ጸብጽብ የመልክት።

ብሚሊዮን ሓይሊ ምክልኻል ስብሰባዊ ወጪ ኣህራዊ መጽናዕቲታት ሚሊዮን ህንዲ ሞሪካ ርክብት ዝገዛዎ ሚሊዮን ናይ መራትን ኣደርን ሚሊዮን ኣምጸባ ኣሎ።

ፓኪስታን ብወጥ፡ ናይ ሓገርን ሞክላይን ርክብት ባለስቲዊ ሚሊዮን ትወግን ኮይና፡ እዚ ምክዲ ዓላማ ምዃር እኹል ከምዘኾን ይገልጽ። ቻይና ኣብ መጽብት ንኣሰርን ሚሊዮን ኣሰላማዊ ዝበረቶ ርክብት ትገብር እታ ሃገር ንወተሃደራዊ ስጦታት ህንዲ ዝበደህ ወተሃደራዊ ጽዕሪ ኣብ ምህጽ ሓገዝታ እዩ።

ኣብ መገን ህንዲን ፓኪስታንን ዘሎ ሰባዊ ወጥሪ ብዩ ክልተኣን ሃገራት ኣብ ወጻኢ ሃገራት ዝኸውን ኣጽዋር መላሰ ደጋደድ ከምዘሎ ይሕብር።

ህንዲ ኣብ 2020-2024 ኣብ ዝበረ ዓመታት፡ ድሕሪ ጭሪን ብደረጃ ዓለም ካልኣይተ ዝዘለ መጠን እጽዋር እቲ ኣሎ ሃገር ኮይና ተሰሪጎ ነገራት ህንዲ ኣብ ዝተለፈ ዓመታት ኣብ ርሳዩ እጽዋር ተኣቲ። እኣ እንተ ነበረት፡ ኣብዚ ግዜ ግና ኣመራ ፈረገን እሳራኣልን ቀንዲ ምጽጪ እጽዋራት ከምዘኾን ይሕብር።

ኣብ 1990 ጀሚራ ንዘበከለ ጠብብት እጽዋር ፓኪስታን እቲ ሞልኦ ዘላ ሃገር - ቻይና ምዃና ዘድሑ ጸብጽብ፡ ኣብ 2020 ክሕበ 2024 ኣብ ዝበረ እዋን ፓኪስታን ኣብ ዝጠብብ ጠብባ እጽዋር እቲ 81 ሚሊዮን ምጽጪ ቻይና ከምዘረ ይሕብር።

ዲፕሎማሲዊ ዘይምቅዳውን ስብሰባዊ መፍውራታትን

ህንዲን ፓኪስታንን ኣብ ሃሕድሕድን ዝወሰዱ ዘለዎ ዝተፈለዩ ወተሃደራዊ ስብሰባታት፡ ንዲፕሎማሲዊ ዘይምቅዳውን መላሰ ኣክሂርም ከምዘሎ እዩ ዝኸበር። ክልተኣን ሃገራት ነቲ ዝኾነ ዘይምርድዳዳ ከጋጥመን እንክሎ

ዝጥቀሙ ዝበራ ታሪኻዊ ስምምነት 'ስምላ' ዝርከብ ዝተፈለዩ ክልተኣዊ ስምምነት ደው ኣበለንኦ ኣለዎ።

ብጌ 4000 1972 ዝተኸተመ ስምምነት ስምላ ድሕሪ ከፍት ኢንዱስትሪን 1971 - ኣብ መገን ህንዲን ፓኪስታንን ዝተኸበረ ውሳኔ ሰላም እዩ። ዝተኸተከ ዝምድናታት ናብ ንበር ምምላሽን ሰላማዊ ሓይሊ ህደውን ምምላሽንን ዝዘለዎ ኮይና ብዘኾነ ኣብ ምምላሽ ምርኽብ ኮፍት፡ ከምኡውን ክፍሰር ኣብ ዝኸኸል ክልተኣዊ ዘይምርድዳዳ ምፍታሕ ዘከከረ እዩ።

በዚ ደማ ሚሕረ ሰብ ዓለም ብዩ እናዘደ ዝኸይድ ዘሎ ወጥሪ ሻቕሎቲ ይገልጽ ኣሎ። ሕብራት ሃገራት ኣመራ ቻይናን ብሪታንያን ክልተኣን ጎረብብቲ ሃገራት ነቲ ወጥሪ ምህራፍ ናብ መእዲ ዘቲ ቀረጥ ክህብ ኣተሓሳስቦ ኣለዎ።

ኣብ መደምደምታ፡ ህላው ከታት ህንዲን ፓኪስታንን ብዝኸተሎ ዘሎ ወተሃደራዊ ዲፕሎማሲዊ ስብሰባዊ ወጪን ስብሰባታት፡ ዘደርገኦ ሃብው ራጠሩ ይርከብ። ክልተኣን ሃገራት ክህሊዎ ጽዕሪ እኣ እንተ ሃለውኦ ከምዚ ዓይነት እጽዋር ምዃም ግን ኣብዚ ዘኾነ ዓለምን ኣድናዊ ሳብን ስለ ዝህሉ ክልተኣን ሃገራት ኣብ ምዃም እቲ እጽዋር ክትገብ ሚሕረ ሰብ ዓለም ይጽውዕ ኣሎ።

እቲ ከታት ብዲፕሎማሲዊ ጸርታት ክወጽድ ደዩ ወደብ እቲ ዘብ ናብ ዝኸኸለ ግዜ ከምዚ እዩ - ኣብ ዝኸኸለ መዓልታት ዝርከብ እኣ እንተ ኹክልኦም መምህራት ክህቡ ዝከኸል ተወሳኺ ሰባዊ ክሕረን ዘዩ ዘይምርግጽን ምክልኻልን ዝኸተ ቀዳምት ክህቡ ግን ኣማራጺ ዘይበሉ ምርጫ ክኸውን ከምዘለዎ እዩ። ምስቲ ጉዳይ ቅርብ ዘለዎ ወጥሪ ዘተሓሰበ።

— — —

ሎጂካብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:02	ፍፍት ሂወት
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዜና ስፖርት
12:55	ካብ ዞባታት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄሎ ደባይ ቀጥታ
15:30	ዶክመንታሪ
16:00	ሞዛይክ 1ይ
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:18	ዳህሳስና
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:45	ሞዛይክ 2ይ
19:25	እትመትሲት--ኮም
20:00	ዜና (ትግርኛ)
20:15	ገለብ ድሓን ቀጥታ
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ፊልም ዘሩባቤል
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	ዘዋሪት ካሜራ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)
22:40	እንዳ ዝማም

ሪፖርተር

ዳህላክ ነጋሲ

ሰላሊ - ክብርም ጸሃዩ

አብ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ብሓደራታት ምክልኻልን ህዝብን ዝተሰርሐት ዲጋ ብሰላሊ 6 ግንቦት ተመሪቓ፡ ህዝቢ ናይቲ ምሥራቅ ክብር ንኢዩሎ ዓመታት ብሕጽነት ማይ ክኸብ ደሕሪ ምጽናሕ ነቲ ብደህ ምጽጻብ ብዘገብኡ ነቲ መደብ ኮም ዘክሎ ይጽገኑ፡ ብወህደት ሓደራታት ምክልኻልን ህዝብን ደሜ አብ ወሽጢ ሽወዓት አብርሕ መርሕ ህጽታ ተዘገመ፡፡ እታ ብ 'ዲጋ ጥምቀት' እትባሎ ዲጋ አብ ዝተሰራ ሽግግር ዓመታት አብ ንሕሰ ዞ ለጎ ግንቦት ክብ ዝተሃጸ ዲጋታት ብብሮታ አብ ቅድሚት ትሰራ፡፡

አዛዚ ክፍለ ሰራዊት 17 ሌተናል ኮሎኔል እስቲፋኖስ ዘርአይ

አመሓዳሪ ዞን ጋሽ ባርካ አምባሳደር ማሕመድ ዓሊ ሕረይ

ህዝቢ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ምሥራታት ዘኸቡ መሰረታዊ ሕቶ ስለ ዝተመሰሰ፡ ነታ ስለት መመሪታ ብፍላይ ስራሕን ጽንፈላ፡ አብ ቅርንጥ፡ ዓዲ ዓሳ ብምክልኻልን እኹላማይ ብምድላውን ኢጋደሽን ምቕባል ተዓላመ፡ ብድሕሪዚ ህዝቢ ክብ ወሽጢ ዓዲ አሳታት 15 ከሎ ማዘር ርሒቓ ናብ እቲርከብ ዲጋ እናደበሰን እናግለጸን ኢዮራሐ፡ አዛዚ እዚ ማእከል ብጀኔራል ተክለ ክፍላይን ኢመሓዳሪ ዞን ጋሽባርካ ማሕመድ ዓሊ ሕረይን አብ ጥቓታ ዲጋ ንዝተሰራ ፅገን ደሕሪ ምቕራም ደማ ጥቓድሚት መርሕ፡ ኮምኡውን ሓደራታት ምክልኻል ብዝበለ ተሰራም እግዚ ታሕቲ ወረዳ፡ ብዘወሰነ፡ መራሕቲ ሃይማኖት ጸጽልን መቐምደን ሓዘም ደራዳይ ዜማ እናገመዱን ጥዑም ፅገን እጋዝንን ሰብሰቡ፡፡ ጸሓፊ ተክለም ከኣ አሳታት፡ አሳታት፡ መጽሐፍቲን ቁልዑን ሓደ ድሕሪ ሓደ እናገለጹ አብ ዲጋ ጥምቀት ቦጽሐ፡፡

ብድሕሪዚ፡ ሃሳቦችን ሓደራታት ምክልኻልን አብ ዝገኙት ዲጋ ደይሞ ሓሳብ ሰላሊ ተክለ፡ ዲጋ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ሰራዊትና ኮምኡ አብ ምክልኻል ሃገር አብ ልምት ሃገር እውን የሳይዶ ገዛዬ ጸርን ተወፋይነትን እትምህሮ እዩ፡ ብድሕሪዚ መራሕቲ ሃይማኖት አብ ዝገኙ ዲጋ እግዚ ምህራቕ እናገመዱ እሉት አሰረገ፡፡ ቀጸለምውን ናብቲ ታሕቲ ብምውራድ ነቲ ማይ ባረኽዎ፡ ብመጽሐፍም አሳታት፡ “አሳይ አሳይ ወሰንኳ የባሉን ሓገሰይ”፡ “ሃላ ኢትዋተይ እግዚ ዘይብ መሪተደ” እናገለ ብዘበርን ስልላታን ሓገሰን ይጸጸሃሃይ፡፡ ሃሳይቲ ናይ

‘ዲጋ ጥምቀት’ - ውጽኢት ሓደራ ተበግሶን ውህደትን!

ሰድሞ ሰብ ጸጋውን መሪት ዝተኸዱ ዘለዉ እግዚአብሔር ምርኮም ተደጊፎም ንታሕቲ ክወርዱ ጥቕምዎ ዘጸናቅድሎም እኳ እንተኾነ፡ አብ ዝኾኑ ኩዳኝም ናብቲ ዲጋ እናገመደው ንኢድሕደም “እጽኑሕ ሓገሰይ፡ ራሳይ እዚ ዘርእየ ደመሳገን” እናገለ፡ ደህታ ወሽጥም የውግዑ ነደሪም፡ በዚ ኩነት ህዝቢ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ብሕጽነት ማይ ከብድ ጸም ኮም ዘክሎ ክትግዝብ ኢዮራዊውን፡ ካብ ብምቕዳሩ ህዝቢ ሓገሱ ምጽጻብ ናብ ገራሕ ዓሳ እውርሐ፡፡

አብቲ ኢጋጥሚ ኢመሓዳሪ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ አቶ ተክለይ ከሱት አብ ዘመዞ ቃሉ እቅዱም ነዮም ብርቃዊ ስራሕ ብምግምን አብ መሪጸምታ ዘቦጽሑ ሓደራታት ምክልኻልን ህዝቢ ሊብኒን ብፍላይ ንኢድታት “የኣና እጽኑሕ አብዚ ዓወት ኢብራሕ” ድሕሪ ምዃይ ህዝቢ ሊብኒ ንሕሳታት ሓደ ዘመን ዝክፈል ብሕጽነት ማይ ክኸብ ኮም ዝጽኑሕ ብምዃን፡ ነቲ ናይ ሓደራ ዓመታት ስቓይ ምክብራም መምህሮ፡ አብ 2019 ብሞገሰታት ዝገገሙት ወጽኢታት ብምህላው ካብ ማይ-ክፍሒ ሽምብታት ማይ ብምርጋሕ ህዝቢ ነቲ ዓዲ መሰተርጎት ጸሓይ ማይ ኮም ዝርከብ ደሕብር፡ ህዝቢ እኹልን ውሕሰን ጸሓይ ዝኾነ ማይ ክርከብ ስለ ዘለዎ ምን ዝምልከቶም አቶሱ ብምርድዳህ ህጽቲ ናይቲ ዲጋ ኮም ዝተዘበሰ ወሲኹ የብርክ፡ በዚ መሰረት፡ ዝተሰራ ዓመት አብ ወርሒ ሓምሻት እምነ መሰረት ወዲቓዎ ብወህደት ህዝብን ሓደራታት ምክልኻልን ኮምኡውን እሱትን ዝገገሙት ሓገዝ ካብ ዝተሰራዘዩ ወጽኢት እቶኸደድ፡ አብ ወሽጢ ውሕድ አብርሕ ማእት አብ ሽወዓት ወርሒ (አብ 210 መጻልታት) ብዘደገቐ ቅዶ ኮም ዝተዘገመ አፍላጠ፡፡

አቶ ተክለይ አሳታት፡ “ዲጋ ማይ ጥምቀት 340,000 ማዘር ከደብ ማይ ትሕዝ ኩይና ምስተን ቅድሚ ሕጂ አብ ንሕሰ ዞ ለጎ ግንቦት ዝተሃጸ 10 ዲጋታት ክትሰራ ክኣል ኣሎ፡ እምነርከብ እታ ዲጋ ህዝቢ ብምብቕታት ዝበርጋሕ ጸሓይ ዝኾነ ማይ ክርከብ ኮምኡ ደሜ ትሕትባይታዊ ማይ ብምህላው መሓደርኡ ብጽምታዊ ንጥራታት ጥፍሖላዊን ዓላማ ተካሄደ፡ ብዘይብይ አሳታት 580 ዓሳታት አብቲ ዲጋ ክፋሪ ጀምሪም ኣለው፡፡ እዚ ዲጋ

ታሪኻዊት ዲጋ ክትሰራ ትኽእል እዩ፡ ምክንያቱ አብ መሓዳሪ ምክር ህዝቢ ዓዲ ሊብኒ ንልምነት ዓዳ፡ ብሓደ ቅድት ብሓደነትን ውህደትን ዝተዘበሰ ስለ ዝኾነ፡ ብዘወሰነ፡ ዲጋ ምህጽን እውነት ኣኻለ ስለ ዘይካኑ ዝገብሩል ወፍሪ ደማ ኮም ዝቐደመ ብሓደ ክጸርሕ ይጥቁ” ብምሳል መደረኡ ዘለው፡፡

እቲ ዲጋ ውሕሰን ጸሓይን ዝኾነ ማይ ምርጋብ ኮም ዝተሃጸ ኮምኡውን ልምታዊ ፅብጽን ማሕረዊ ለውጥን ምክንያት ኮም ዝተሰርሐ ኢመሓዳሪ ንሕሰ ዞ ለጎ ግንቦት አቶ አብርሃም ሓገሰ ቀጸሉ ገለጸ፡፡ ነቲ ዝወጸ መደብ ክወን አብ ምዝርን ምርጋብን አብ ወሽጥን ወጽኢን ዝኾነ ህዝቢ ሊብኒ ብወህደትን ሓደራ ብተደህን ኮም ዝቐለ ብምሕሮ መምህሮ፡ እውን ንተደህን ህዝቢ ብምጥገብ ነቲ ብተደህን ምክብራም መሰረታዊ ደገፍ ምዃርን ድልወነቲ ብምርጋብ፡ እቲ ስራሕ ኮም ዝተጀመረ ወሲኹ የብርክ፡ ነቲ ሓደስን ቦጽን ዝኾነ ስራሕ ናይዚ ዲጋ አብ ምዝራ ምዃርቲ ብህዝቢ ሊብኒ ሓደራታት ምክልኻልን ዝተሰራዘዩ ጸገብን ተወፋይነትን ብተገዝበ ወይ ክልእ ኮም ዘይሕፅ አፍላጠ፡፡ ልሊ “ኹሉ ደቂኣንክዮ ሊብኒ ደሽምና ከይቡ ቡቲ እምኒ አብ ምጥራት ቡቲ ሓደ ክኣል ስለት ቁልዑ እናግዝኦ ደርብ ሓፍነት ተከሪመንን ጥሕሉ ጸዋኹ ተጸባሪን ምን ሓደራታት ምክልኻል ኢድን ንክትን ብምዃን ብወፋይነት ብምህላው ክኾነ ስለት መመሪታ ስለ ዘቦጽሐ የኣና ኣለ፡፡

አቶ አብርሃም ቀጸሉ፡ “ዲጋ ተሰራሖ - ተፈጸሞ ወይ ማይ ጥቕሩ” ብምሳል ምዃይ ዘይካኑ ዲጋ ምህራሕ መጀመርያ ምዃር መሪጸምታ ኮም ዘይካኑ ደሕብር፡ ዲጋ ምን ተሰርሐ ምክንያቱን ውሕሰቲ፡ ምርጋብን ሓደራ ጸሓይ ኮም ዘይካኑ ዝቐደሞ ማይ ናብ ልምታዊ መሰረታዊ መደባት ምቕደር ኮም ዝበልላቲ ዓሳ ብምህራሕ ውሕሰት መሓደ መዝገብ ምርጋብ ኮም ዝተካተት ህዝቢ ብኡ ተገዝቡ፡ ሃሳይቲ መደባት ምርጋብ ኮምኡ ዲጋ ምህራሕ ብወህደት

ዝተሰርሐ ሕጂውን እርቲ ሊብኒ ፅዋቕም ንልምነት ብምድላው ካብ ጸገኡ ጸንቦል ንክበጡ ኣብኻሽሩ፡ አብ መወጻታ መደረኡ ነቲ ግዚፍ መደብ ናብ ዓወት ዘቦጽሑ ኩሉም አቶሱ ኣመሰነ፡፡

አብ ዝገኙ ዲጋ ጥምቀት ዝተሰርሐ ሓደራቲ ኣለ፡፡ እታ ሓደራቲ ሓገቲ አብ ዝገኙ ህጽን ዝተዘበሰ ኣይ ብተክልት ኣኣዳዎ ዝተሰበሰ ሓዳን ሰምዖንን ዝተዘበ ሰምዖንን ዲጋ ሰራዊትን ምን ህዝብን ሓደ ቦሞሂ ህዝቡ ሰራዊትን ብምትሕብር ልሊ 340,000 ማዘር ከደብ ማይ እትሕዝ ዲጋ ሰራዊት ብምውጻድ ዓሊ ሓገን ደህመዱ፡ እዚ ተሰራሓ ዲጋ እኹልን ጥራትን ማይ ኣውሕሶ ውሕሰት መዝገብ - ኣትምልኽን ናራታትን ዝተሰራዘዙ መጽኢ ተክሉ ዝረጋገጹል ዕድል ተክሊቲልኩም ሰላሊ፡ ህዝቢ ብዝጥቀሙ እሱ፡ ህዝቢ ዓዲ ሰራዊት አብ ዘይብሉ ስራሕ ተዋጽኦ ዝገደከ ሰራዊትን እኹሉ ማይ አብ ምቕራብ አብ ስራሕ ካብ ጎድኒ ሰራዊትን ከይተሰራዘኩም ዝበርከም ተክሊ ኣመሰየን፡ ልሊ 90% ካብ ደቂኣንክዮ ሊብኒ ብዘይብራት ብልዕል ሞራልን ተወፋይነትን ብምህላው ዲጋ ጥምቀት

ተዋጊኡ ምዃር ዝተሰራ ሞራይ ዘይካኑ አብ ተዋጊኡ ሰምዖንን ብዘይሰራዊት አብ ቅድመ ሃገር ልምት ሃገር መርሕ ኩይና ብዘይሰራ ተወፋይነት ሃገር ዝገደከ ዘልምዝ ዘሎ እዩ፡ ኮም ናይ ካልኣት ሃገራት ሰራዊት ኣብኻሽ ዘይካኑ ኣፍራይን ሞዘር ምዃርን እዩ፡ ኮምኡ ስለ ዝኾነ ነቲ ንልሊ ሓደ ዘመን አብ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ዝጽኑሕ ሽግር ማይ ምጥፋታት ብህዝብን ምሥራቅን ዝተዘበሰ ምህራሕ ዲጋ ሰራዊትን ምን ህዝብን ሓደ ቦሞሂ ህዝቡ ሰራዊትን ብምትሕብር ልሊ 340,000 ማዘር ከደብ ማይ እትሕዝ ዲጋ ሰራዊት ብምውጻድ ዓሊ ሓገን ደህመዱ፡ እዚ ተሰራሓ ዲጋ እኹልን ጥራትን ማይ ኣውሕሶ ውሕሰት መዝገብ - ኣትምልኽን ናራታትን ዝተሰራዘዙ መጽኢ ተክሉ ዝረጋገጹል ዕድል ተክሊቲልኩም ሰላሊ፡ ህዝቢ ብዝጥቀሙ እሱ፡ ህዝቢ ዓዲ ሰራዊት አብ ዘይብሉ ስራሕ ተዋጽኦ ዝገደከ ሰራዊትን እኹሉ ማይ አብ ምቕራብ አብ ስራሕ ካብ ጎድኒ ሰራዊትን ከይተሰራዘኩም ዝበርከም ተክሊ ኣመሰየን፡ ልሊ 90% ካብ ደቂኣንክዮ ሊብኒ ብዘይብራት ብልዕል ሞራልን ተወፋይነትን ብምህላው ዲጋ ጥምቀት

አመሓዳሪ ንሕሰ ዞን ለጎ ግንቦት ኣብርሃም ሓገሰ

አመሓዳሪ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ተሰራይ ከሰት

ክትዘውሩ ኣብታውያን ብምዃን ዓሊ ምህራሕ ይብራሕዮን” ኣለ፡፡

እዚ ስራሕ ሰወት ምክንያቱ እዚ እዚ ማእከል ብጀኔራል ተክለ ክፍላይ መሰረት ካብ ምዃር ኣትሕቲ ክኾነ ምዃር ኩሉ ዝተደለ ቁርብ ማእከል መሰረት ክልእ ሕጽራታትን መጻልታዊ ብምክብራ ዝደለ ሓደ ዘለዎ ደፍኢት ብምዃር ምህራሕ ይብራሕዮ፡ ብዘይብይ ስራሕን እዚ ማእከልን ማእከል ዓዲ ሃሉን ብዝበርከም ኣብርከብን ተሳታፊነትን ልዕል ምህራሕ ኣቐርብ ክብል መደረኡ ዘለው፡፡

ብድሕሪዚ፡ ጉጅለ ባህሊ እግዚ መገል - እዚ ማእከል ብዝደምን መጽሐፍቲን ስራሕ ጥበውን ነቲ ስለት ጸምባል ኣደሚቓዮ ኣሳታት፡ ብዘይብይ ዲጋ ጥምቀት አብ ምህራሕ ልዕል ኣብርከብ ዝበርከም ኩሉም አቶሱ ሽልማት ተዓዳሉ፡ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ሓገቲ ካብ ምሥራቅ ክብር ንሕሰ ዞ ለጎ ግንቦት ኩይና ካብ ኣሰራሪ ኣሳታት 40 ከሎ ማዘር ርሒቓ ትርከቡ፡ ምሥራቅ ክብር ሊብኒ ታሕታይ ዓዲ ሃሉይ ዓዲ ደብራ ግራት ዝሎ፡ መቐቲ ጉልቃን ደገግሎምን ዝበለ ሽወዓት ዓድታት ትሓቕሩ፡፡

STATE OF ERITREA
MINISTRY OF AGRICULTURE
Integrated Agricultural
Development Project (IADP)
INVITATION FOR BIDS (IFB)

Ministry of Agriculture

ንቁሕ ደበና

ሂሳብ መብታ

ፎክሎርና መግዛኝት

ዓባይ ብጠገንጋ መጓ ዓባይ ኢኩዋ?

ናይ መድረኽ ኮሙኒስት ደቡብ ኣፍሪቃዊ ትራቨር ሞቶ፡ ኣብ ኣዲ ምርኢት፡ “ብሰደተኛታት ከተማርር ዘይግብኣ እንኮ ሃገር እንተ ሃልያ ብሪጣንያ እያ” ክብል ተዛሪቡ። “ብሪጣንያ ኩሉ ሰብ ኣብ ዓዓዱ ሰላም ገይሩ እናነበረ እንከሎ፡ ‘ኣነ ዓባይ ብሪጣንያ እየ ሰዓብኒ’ ብምባል እናኳሕኩሐት ትርብሽ ዝነበረት ሃገር እያ። እዚ ሕጂ ምዕራባውያን ሃገራት፡ ብፋላይ ከኣ ብሪጣንያ፡ ዝሰቅዩሉ ዘለዋ ብዝሒ ሰደተኛታት፡ ባዕለን ዘመጽእኦ እዩ።” ብምባል ገለጹ። “ኣዲ እዋን ወረርሽኤ ዓባይ ብሪጣንያ ናብ ህንዲ ብምኻድ ‘ደጊም ኣብ ትሕቲ ዓባይ ብሪጣንያ ኣቲኹም ኢኹም’ ብሉምም። እቶም ህዝቢ ከኣ ንዓላሲ፡ ንሰማይ፡ ገጽም ጠሚቶም፡ ‘ኣብ ትሕቲ መን?’ ኢሎም ሓተቱዎም። እቶም ኣብ ልዕሊ ኣፍሪባ ተወጠሐም ዝነበሩ ወረርሽኤ ከኣ፡ ‘ንሕና ዓባይ ብሪጣንያ ኢና፤ ነዚ ቦታ ከኣ ኣብ ትሕቲ ግዝኣትና ኣእቲናዮ ኣለና’ ብምባል ከብርሀሎም ጀመሩ። እቶም ህዝቢ ደጊሞም ‘መን ዓባይ ብሪጣንያ ኢሉኩም?’ ኢሎም ሓተቱዎም። ንሶም ከኣ፡ ‘ባዕልና’ ኢሎም መለሱ። እቶም ህዝቢ ብድርቅና እቶም ወረርሽኤ ተገሪሞም፡ ‘እዋ ንሕና ከኣ ዓባይ ህንዲ ንበሃል፤ እዚ ከኣ ግዝኣትና፡ መሬትና እዩ፤ ኢሎምም።” ብምባል ትራቨር ብመልክዕ ቀልጺ ታሪኽ መግዛኝቲ ኤውሮጳውያን ይጸዩ። ታሪኽ መግዛኝቲ፡ ኣብ ዓለምና ኣዲ ካብቲ ‘ገዲም’ ኣርእስቲ እዩ ክበሃል ይከኣል። ካብ ንግስነት ግብጽ፡ ፐርሲያ፡ ግሪክን ሮማን ዝፍለመ ታሪኽ መግዛኝቲ፡ ኣብ 15 - 18 ዘመን ዳርጋ ፋሽን ናይ ‘ኣያላት ኢና’ ዝብላ ሃገራት ኮይኑ ንዊሕ ዘመናት ቀጸሉ። ነተን ኣብ ገለ እዋን ተገዚኦን ዝነበረ’ዋ፡ ሕጂ ግን ምስተን ዝዚኦንኦን ዝነበራ ሃገራት ብቑጠባ

ተወዳደርቲ ኮይነን ዘለዋ ሃገራት ኤሲያን ኤውሮጳን ርእይና፡ ክብደት መግዛኝቲ ኣይረደኣናን ይኸውን። ሃገራት ኣፍሪቃ ግን ካብ ጽልዋታት ድሕሪ መግዛኝቲ ፈንጠሰን ክወጽኦ ስለ ዘይከኣሉ፡ በሰላ መግዛኝቲ ኣብኣን ጉሊሑ ንረኽቡ። ብዛዕባ ሕሰም መግዛኝቲ ብርክት ዝበሉ ጽሑፋት ንረኽብ ኢና። ገናውን ይጸሓፍ ኣሎ። እንተሰ እቶም ጸሓፍቲ ነቶም ግዛኝቲ ደቂ ደቆም ኮይኖም፡ እንተሰ ካልኣ፡ ብዛዕባ ልዕልናዊ ኣተሓሳስባን ፍልስፍናን ግዛኝቲ፡ ብኹሉ ሽንኻቲ ተተንቲኑ ተጸሓፉ ኣይንረኽቦን። ኤውሮጳውያን ንኣፍሪቃውያን ብቑዲ ኣነባብራሎም መዚኖም፡ “ንሰኹም ትሕቲ ሰብ ኢኹም። ክንዳና ምዕቡል ኣተሓሳስባን ባህልን የብኩምን። ስለዚ፡ ኣብ ትሕተና ክትኮኑ፡ ንዓና ክትግዝኡ ይግባእ።” ክብሉዎም እንከለው፡ መን ፍቓድ ሂሶዎም? ግዛኝቲ ዓብላሊ ኣተሓሳስባ ከዕብዩ ዝደፋፍኦም ረጃቢዶ ነይሩ ይኸውን? ነዚ ግናይ ናይ ዓብላልነት ኣተሓሳስባ ዘሳሊ ፍልስፍናን ስነ ሓሳብን እንታይ እዩ? ኣፍሪቃውያን

ንጨካን ባህርያት፡ ስሱዕ ሃቕንን ኢሰብኣዊ ናይ ምሕደራ ኣገባብን ግዛኝቲ ኣይልታት መዚኖም፡ “ንሰኹም እባ ትሕቲ ሰብ! ምስ ተፈጥሮ ልዙብ ዝምድና፡ ሰብኣዊ ክብሪ ዘሎዎ ኣተሓሳስባ፡ ባህልን ኣመሓድራን ክንዳና ዘይብልኩም።” ስለምንታይ ዘይበሉዎም? ዓብላሊ ኣተሓሳስባን ባህልን ብቐለሉ ከተለልዮን ከተወግዶን ይከኣሎ ዶ? መግዛኝቲ፡ ኣብ ታሪኽ ደቂ ሰብ፡ ዓብን ኣሰቃቕን ኢሰብኣዊ ፍጻመታት ኣብ ልዕሊ ተገዚኡ ዘሎ ኣካል ንክፍጽም ንቡርነት ዘልበሰ ፍልስፍናውን ስነ ሓሳብውን ኣመር እዩ። ግዚኡ ሃገር ወይ ሰርዓት፡ ቅድሚ ዝረኣን ዝጨብጥን ንዋፊታት ምክያዱ፡ ኣብ ስነ ኣእምሮ እቲ ክግዛእ ዝተደልየ ሰብ ወይ ሕብረተሰብ ዝዘርኦ ኣሳባትን እምነታትን ኣሎ። ንኣተሓሳስባን እምነትን ናይቲ ዝግዛእ ሕብረተሰብ ከይመክንን ‘ምእዙዝነት’ ክትጽበ ስለ ዘይትኽእል። ግዚኡ ኣይሊ፡ ንመግዛኝቲ ተደጋጋሚ ተቃውሞታት ዝበርከሉ ሕብረተሰብ፡ ዘይተኣደነ ወፍሪ (ወተሃደራውን ቍጠባውን) ከውፍር ይግደድ።

ኣይሊ ምዋቃም ብዙሕ ሃልክን ዘይርጉጽን ስለ ዝፈጥር፡ ግዚኡ ኣይሊ ዝያዳ ኣብቲ ረቂቁ ኣሳባውን ስነ ኣእምሮኣውን ቅድታት መግዛኝቲ ከድምዕ እዩ ዝመርጽ። ገለ ካብቲ ግዛኝቲ ሰርዓት ከሰፍኑዎ ዝፍትኑ ስነ ሓሳባትን እምነታትን፤ - ንክንገዝእ ዝተሓረና ኢና ‘ወዲ ቀሺሲ ኣምላኽ ሓወቦኡ ይሰምዖ’ ከም ዝበሃል፡ ሃይማኖት ክርስትና ብኤውሮጳውያን ግዛኝቲ ስለ ዝተኣታተወ፡ “ኤውሮጳውያን ንዓለም ክንገዝእ ዝተሓረና ኢና።” ዝብል ናይ ዕብላላ ስነ ሓሳብ ክዘርወ ኣኽኢሉዎም እዩ። ሃይማኖት ክርስትና ቀንዲ መሳርሒ መግዛኝቲ ከም ዝነበረ ኣብ ብርክት ዝበለ መወከሲታት ንረኽቦ ኢና። ኣብታ ብቑንዋ ኣቶብ ዝተጸሕፈት ‘ቲንግስ ፎል ኣፓርት’ እትብል መጽሓፍ ከኣ ብመሳጢ ኣገባብ ሰፊሩ ንረኽቦ። - ዝበለጽና ዓሌት ኢና መግዛኝቲ መጻውቲ ሜዳ ዓሌታውነትን ኣፈላላይን ምዃኑ ንክንርዳእ፡ ኣብሰርዓት ኣፓርታይድ ዝነበረ መከራ ክንወከስ ንክእል። ጀርመን ንናሚብያ ዝዚኣትሉ ኣብ ዝነበረት እዋን ዝተፈጸመ ግፍዒ ካልእ ኣብነት እዩ። ጀርመንውያን ተመራመርቲ፡ ርእሲ ናሚብያውን ብምቑራጽ ናብ ጀርመን ወሲዶም ይምርምሩ ከም ዝነበሩ ዝገልጽ ሰነዳት ኣብ ቤተ መዝናኛ ናሚብያ ኣሎ። ኣብ ግዜ ሰርዓት ናዚ፡ ኣብ ጀርመን ዝተሃንጸ ዓሌታዊ ዕብላላን ባዕቤትንውን ኣብነት እዩ። - ንዝበለጸ ናይ ሓባር ጥቕሚ እዩ ኣብ ዝተፈላለየ ግዜ ንመግዛኝቲ ዝቃወሙ፡ ካብ ወገን ግዚኡ ኣይሊ

ይርከቡ እዮም። ኣብታ መበቁል ዓዲ ዓሌታውነትን ገልያነትን ዝኾነት ሕቡራት መንግታት ኣመሪካ፡ ዓሌታዊ ኣድሉዎ ደው ክብል ዝኣወጀ ፕረዚደንት ጆይ.ኤፍ. ከነዲ ጸዕዳ ሕብሪ ቁርባት ዝነበሮ ኣመሪካዊ እዩ። መግዛኝቲ፡ ገላነትን ኣድሉዎን ዝኾነሉ ታሪኽ ዘሎዎ እንክንሱ፡ ኣብ ምጥፍኡ ብዙሕ ገስጋስ ዘይተራእየሉ ምኽንያት፡ ካብቲ መስርሕ ጥቕሚ ዝረኽቡ ኣካላት ስለ ዘለዉ እዩ። መግዛኝቲ፡ ብሰብኣዊ ሽንኻ መዚኖም ዝቃወሙ ኣካላት፡ ንሕብረተሰቦም ዝኽሰብ ኮይኑ ምስ ጸንሖም ክድግፉዎ ይረእዩ። ንሕና ከም ሃገር’ውን ሰሪዚ ኣተሓሳስባ ኣብ 1950-51 ግዳይ ኳንና ኢና። ነዚ ዘረጋግጽ፡ ናይቲ ግዜ’ቲ ዋና ጸሓፊ ጉዳያት ኣመሪካ ዝነበረ ጆን ፎስተር ዓላስ፡ “ብዓይኒ ፍትሒ ክረኣ እንከሎ፡ ርእይቶታት ህዝቢ ኤርትራ ግምት ክዋሃቦ ነይሩዎ። እንተኾነ፡ ንስትራተጂያዊ ረብሓታት ኣመሪካ ኣብ ዞባ ቀይሕ ባሕርን ዓለማዊ ጸዋታን ሰላምን ኣብ ግምት ብምእታውን፡ እታ ሃገረ [ኢርትራ] ምስ ብዓልቲ ኪዳንና ኢትዮጵያ ክትሓብር ግድነት ኮይኑ ኣሎ።” ኢሉ ዝጸሓፎ ምስጢታዊ መዝክር፡ ኣብ መጽሓፍ ‘ታሪኽ ኤርትራ ካብ ጥንቲ ክሳብ ናጽነት’ ሰፊሩ ንረኽቦ። እዚ ዝተዘርዘረ ገለ ካብቲ ንመግዛኝቲ ምኽንያታዊ ንምግባሩ ግዛኝቲ ኣይልታት ዝፍሉዎ ዝነበሩ ስነ ሓሳባት እዩ። ድሕሪ ካልኣይ ውግእ ዓለም ቀጥታዊ መግዛኝቲ ስለ ዘብቀዕ ሃገራት ናጽነትን ክረኽባ ክኣለን። እተን ሽዑ መሰለን ዝተነፍጋ ሃገራት ከኣ ገለኣን ብቐልጽመን ናጽነትን ከምጽኦ ከለዋ፡ ገለኣን ከኣ ብዝተፈልየ ቅዲ ኣብ ትሕቲ መግዛኝቲ ካልኣት ሃገራት ይርከባ ኣለዋ። ኤርትራ፡ ሓንቲ ኣብነት ናይቲን ብቐልጽመን ናጽነትን ዘምጽኦ ሃገራት እያ።

መክብራት መግዛኝቲ ትመልክዎ ከምዓ

ከመዚ መግዛኝቲ ካከዎ ድዩ?

ዝነበራ ባህርያውን ሰብኣውን ጸጋ፡ ገፊሕ ሸወሃት ስለ ዝኸፈተ፡ መርወዩ ክረኽባሉ ነይሩወን። ስነ ሓሳብ መግዛኝቲ ከም መርሐ ወሲደን ኣብ ኣገባብ ግን ፍልይ ብዝበለ ቅዲ ናብ ሰርሐን ተመልሳ። ገለ ካብቲ ዝጥቀማሉ ኣሳባት ምስ እንርኢ፤ - ዝበለጸ ባህሊ ኣሎና “ቋንቋና ካብ ቋንቋኹም ንዓላሊ ገላጺ እዩ።” “ደቂ ኣንስትዮኹም ባህላዊ ወጽዓ ኣሎውን።” “ምልካዊ ኣገባብ ኣተዓባብያ ቁልዓ ኢኹም እትጥቀሙ፤ እዚ ከኣ ቁልዓ ኣሳብ ክገልጽ ርእስ ተኣማማንነት ከዕቢ ኣዮኽእሎን እዩ።” ... እናበተባህለ ዝግበር ዘመተ ባህሊ፡ ኣካል ስነ ሓሳብ መግዛኝቲ እዩ። እዚ ረቂቕ

መግዛኝታዊ ወረር ከኣ ኮተቲን መንእሰያትን ባህሎም ንዲቕም ናይ ካልእ ባህሊ ከምልኹ ይድርኹ። ብኣካል ኣብ መንጎ ሕብረተሰቦም እንከለው፡ ተግባባታትን ኣድነቕትን ካልእ ባህልን ስነ ምግባርን ይኾኑ። ብዓቢኡ ባህሎምን ስነ ምግባርምን፡ ናብ መጻኢ ወለዶ ኣብ ክንዲ ዘሰጋገሩ፡ ናይ ባዕዲ ባህሊ የሰጋግሩ። ብተዘዋዋሪ፡ ናይ ግዚኡ ሃገር ዕሰብ ወለዶ ይኹስኩሉ’ዋ ንመግዛኝቲ ባብ የርሑው። - ኣያላት ኢና ‘ቍጠባዊ፡ ዲፕሎማሲያውን ወተሃደራውን ኣይሊ ስለ ዘሎና ብመገድና ክትከዱ ኣሎኩም’ ዝብል ዓብላልነት ከውሕስ ዝህቅን ኣገዳዲ ኣገባብ ኣሎ። እዚ ኣገባብ’ዚ፡ ፈለማ

ብልዙብ ኣገባብ እዩ ዝጀመር። እታ ንመግዛኝቲ ዝተሓርየት ሃገሪ፡ ፋይናንሳዊ ሓዝነት፡ ፕሮጀክትታት፡ ዲፕሎማሲያዊ ድጋፍ፡ ... ከም ዘድልያን ክትሕገዝ ከም እትኽእልን ብምጉጓስ እዩ ዝጀመር። ኣብዚ መፈንጠራ ምስ ኣተወት ከኣ ዝተባህላ እንተ ዘይገይራ ኩሉ እቲ ሓገዝ ክተርፍ ምዃኑን ዕዳኣ ክትከፍልን ዘገድድ ምፍርራሓት ይሰዕቡ። ናብቲ መፈንጠራ ዘይኣተወት ሃገር፡ ካብ ተጽዕኖ ኣይተምልጥን እያ፡ ተደጋጋሚ ቍጠባውን ፖለቲካውን ተጽዕኖ ይግበረላ እዩ። ክሳብ ኣብ ትሕቲ ቍጽጽር ናይ ግዚኡ ሃገር ዘይኣወት ግን ልክዕ ከምተን ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ዝኣተዋ ሃገራት

ኣይትምብርኩን። - ናይ ምምሕዳር ብቐዓት ኣሎና ኣብዚ እዋን’ዚ፡ መግዛኝቲ፤ ዲሞክራሲ፡ ሰብኣዊ መሰላት፡ ናጽነት፡ ... ዝብል ስነ ሓሳባዊ ኣጽዋራት እዩ ዝጥቀም ዘሎ። ንመግዛኝቲ ዝተሓርየት ሃገር፡ በዚ መዕቀኒታት ዝወደቐት ሃገር ምዃናን ህዝባ ከተመሓድር ከም ዘይትኽእልን ገይርካ ምቕራብ፡ ፍቲን ኣገባብ መግዛኝታዊ ትልሚ ኮይኑ ይርከብ። እዚ ኣገባብ’ዚ ብርክት ዝበላ ሃገራት ዘዕነወ ኣገባብ እዩ። ዝዓበየ ኣዲገኛነቲ ከኣ ንሕዝቢ ካብቲ ዘመሓድሮ ዘሎ መንግስቲ ወይ ሰርዓት ንምፍላይ ዝዓለመ ስለ ዝኾነ፡ ሃገራት ኣብ ሓጺር ግዜ ክዓንዋን ደጊመን ከም ዘይትንሰኣን ክገብር ስለ ዝኽእል እዩ። ግዚኡ ኣይልታት ከኣ ከም ብተይ ንጸጋታት ሃገራት ክዕንድራሉ ዕድል ይኸፍት።

ዘፍ ዓለም

ማርታ ከብሮም

ሩሲያ፡ ንሰለስተ መዓልታት ተኸላ ደው ከተብል ወሲና

ፊደረሽን ሩሲያ ብሙክንያት ጸንቦል ሓደ ነብ ዝጸብዮ በሃላታ ምዃኑ ዝገኘሉ ዝኸሪ መዓል 80 ዓመት “መልክቲ ዓመት”፡ ንእነዚ መዓልታት ዝጸንሕ ተኸላ ደው ናይ ምዓል ሰጡም፡ ከምዚ ዝወሰዱት ሓብረዮ፡

እቲ በይኡዊ ምቁራጽ ተኸላ፡ ዝተሓረ ሰሙን ብፕሪዚደንት ቭላድሚር ፑቲን ዝተጸወጀ ኮይኑ ናብ ሓምሲ ኣብ ዘወግሕ ለይቲ ተግባራዊ ኮይኑ ዝገኘዎ ነክብ 11 ግንቦት ናይቲ ለይቲ ክጸንሕ ምዃኑን ማእከሪ ዘና ሩሲያ ጸብጢ፡ ዓመታዊ ኣብ 9 ግንቦት ዝኸበር

መዓልቲ ዓመት ሩሲያ ሕብረት ሶቪየት ኣብ 1945 ኣብ ልዕሊ ሰራዊት ሰርዓት ናቢ ናይ ጀርመን ንዝመዝገበዮ ዓመት ንምዝር ዓመታዊ ዝበደል ዝጸብዮ በዓል እዩ፡

ሎሚ ዓመት፡ ካልኣይ ከፍት ዓለም ኣብ ኣወርጃ ነብ ዝዘዞ 80 ዓመታት ኣብ ዘቐደሉ፡ ሩሲያ ሓዋሎ ወልድቲ ዝተፈለሰ ሃገራት ኣብቲ ጸምብል ንክኸነፉ ናብ ሞሽ ዓዲም ኮይኑ ዘለ ደማ ተፈለጠ፡

ፕሪዚደንት ቡሬን ሹሎድሚር ዘለኸኪ ግድ፡ ነቲ ሩሲያ ዝወጀቶ ንእነዚ

መዓልታት ሞራይ ዝቐጸል በይኡዊ ምቁራጽ ተኸላ ብሙክንያት ነቲ ኣመሪካ ን30 መዓልታት ብዘይ ቅድመ ከነት ተኸላ ደው ክብል ዘቐረበዮ እማመ ሞራይ ኮይኑ ዝድግፍ ገለጸ፡

ቡሬን ነቲ ሩሲያ ዝወጀቶ በይኡዊ ምቁራጽ ተኸላ ክትሰቦ ድያ ኣይትሰብን ግድ ዝተፈለጠ ሃር የለ፡

ዘለኸኪ፡ ዝተሓረ ቀዳም ንገዢታት ኣብ ዝዞ መዓል፡ “ብዘይ ዝኸነ ቅድመ ከነት ተኸላ ደው ናይ ምዓል ሓብ ብኣመሪካውያን ዝቐረበ ሞዓል፡ ሰባ፡ ን30 መዓልታት ተኸላ ደው

ክብል ንፊት፡ ምክንያቲ ኣብ ሰለስተ መዓልታት ኣብ ዝኸነ ስምምነት ክክብርሕ ብሙክንያት ወይውን ኣብ ሽወዓት ሰለ ዘይክሓል፡ ክብል ሓብሩ ነይሩ፡

“ኣመሪካን ቻይናን፡ ኣብ ቁጠባዊ መዳይ ክዘራረባ እየን” ተባሂሉ

ፕሪዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ ኣብ ልዕሊ ቻይና ምዃዊ ከፍት ነብ ዘዞእ ንደሓር ኣብዚ ሰሙንዚ ሰባ ሰለጣን ኣመሪካን ቻይናን ንፈለማ እየን ኣብ ቁጠባዊ መዳይ ኣተኩርም ዝርርብ ከኮይዱ ምዃናም፡ ክፍሊ ግምጃ ኣመሪካ

ሓብሩ፡ እዚ ብክልተ ብቐጠባ ዝጸብዮ ሃገራት ዓለም ዝቐደሉ ዘሉ ምዃዊ ከፍት ንጸሎዊ ሰርዓት ኣብ ሓደጋ ዘኣቲ ኮይኑ እቲ ዝርርብ ዚገገም፡ ንምፍታሕ ዝጸሎም ኮይኑ ዝኸውንዩ ዝጸሎ ዘለ፡

ዶናልድ ትራምፕ ኣብ ዝተሓረ ሞራይ ናብ ሰለጣን ድሕሪ ምድባቡ ኣብ መዓል ሓሰዎት ሰባ ሰለጣን ሞራይን በይኡዊ ንፈለማ እየን ዝቐደሉ ሰርዓት ደማ ክኸውን እዩ፡

ብዘወግድ፡ እቲ ርክብ ነብ 9 ነክብ 12 ግንቦት ኣብ ሰባዊኣንድ ኮይኑ ዝቐደሉ ይግለጽ ኣሉ፡

ፕሪዚደንት ዶናልድ ትራምፕ፡ ኣብ ልዕሊ ናብ ኣመሪካ ዝኣቲ ናርዮት ቻይና ተወግዒ ናይ 34 ሚኒስትራት ቀረጽ ድሕሪ ምውሳኔ ቻይና ብወጥ ኣብ ልዕሊ ናብ ዕዳጋታታ ዝኣቲ ናርዮት ኣመሪካ ተመሳሳሊ መልሰ ግብሪ ኮይኑ ዝዘነት ይፍለጥ፡

እዚ ክፍሊ ግምጃ ኣመሪካ ስት በሰነት፡ ኣብ መወጃታ ዝተሓረ ወርሒ ሚያዝያ ኣብ ዝዞ መዓል፡ ሰባ ሰለጣን ኣመሪካን ቻይናን ኣብ ቀንዲ ምዃዊ ሚኒስትራት ኣተኩርም ክመዘገቡ ተረዳዳሪም ኮይኑ ዘወገዱ ኣወክሉ ነይሩ፡

ኣመሪካ - ደገፍቲ ፍልሰጤም ዝኸነ ተመሳራይ ይእስሩ

ፖለቲከተማ ኒው ዮርክ (ሕመኣመሪካ)፡ ዝተሓረ ርክብ ልዕሊ 70 ደገፍቲ ፍልሰጤም ዝኸነ ተመሳራይ ጸሕፊት ንዘሰማሙ ብኣደሊ ወረርም ድሕሪ ምቕጻርም ኮይኑ ዝሓረም ሓብሩ፡

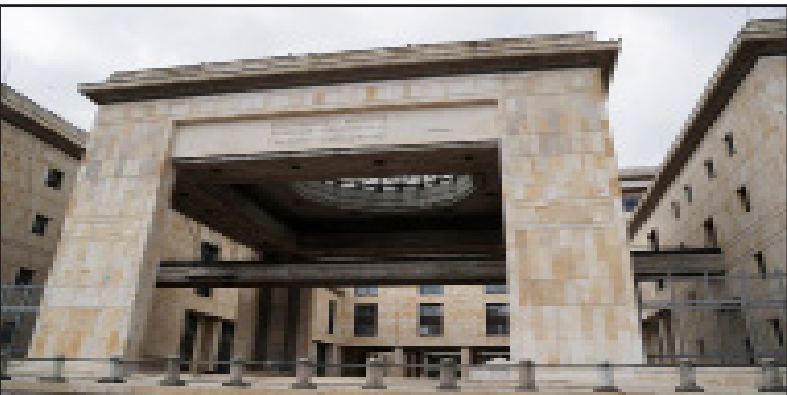
ፕሪዚደንት ቢንጋሪት ኮሎምቢያ - ክሊር ሺፕማን ኣብ ዝዘነት ሓብራት ንዘሰማሙ እየም ተመሳራይ “ኣብዚ ዝኸነ ተመሳራይ ኣለ ድሕሪ ምክናን እየም ተመሳራይ ናብ፡ ቤት ንዘነ ብኣደሊ ክኣትወ ኣብ ዝፈትሉ ግዜ ብዘተፈጥረ ምርግር ክልተ ሓሰፍቲ ጸጥታ ኮይኑ ዝቐረበ ገለጸ፡

ኣብ ማሕበራዊ መራሽታት ኣብ ዝተዘርገዘ ተገባሪኻ ስኢ ደማ

ሰልፊኛታት ዝም ብጨርቁ ሽፊናም ናብ፡ ቤት ንዘነ ብዘጽ ድሕሪ ምቕጻው ኣብ ክከሓታት ናይቶም መጽሓፍቲ “ክፍልጤም ሓራ ግዜ-ዮ” ኣለም እናጽሓፉ ተረእዮም፡

እቲ ፕሪዚደንት ድሕሪ እቲ ክኣትታት ነብ ፖለቲ ኒውዮርክ ሓገዝ ኮይኑ ዝተተነትኑ ዝጠኩ ካብቶም ሰልፊኛታት ተመሳራይ ኮይኑ ዘይዘሉን ሓብሩ፡

ኣመሓዳሪ ከተማ ኒው ዮርክ ኣራክ ኣጃምብ ብወጥ ኣብ ማሕበራዊ መራሽታት “ኣክሰ” ኣብ ዝጠቐሞ መልእክቲ “ኣብ ከተማና ዝኸነ ገጽ ዝመልኦ ኣዲዳ ወይ ጸልኢ ዝቐረበ ተመሳራይ ፈጻም ኣይጸወርን ኣሉ” ኣለ፡

እስራኤል፡ ኣብ ደቡብ ሊባኖስ መጥቓዕቲ ኣካይዳ

እስራኤል ትማሊ ሓምሲ ኣብ ደቡባዊ ክፍል ሊባኖስ ኣብ ዝርከብ ናካደ ዝዘል ቦታ 14 ግዜ መጥቓዕቲ ኮይኑ ዘቐደሉ፡ ክልተ ኣብነት ጸጥታ ሊባኖስ ንርይተርሰ ሓብረዮ፡

እቲ መጥቓዕቲ ድሕሪቲ ኣብ ዝተሓረ ወርሒ ሕዳር ብመሃዳንት ኣመሪካ ደው ኮይኑ ዝብል ዝተገብረ ምቁራጽ ተኸላ እስራኤልን ምክሰባሽ ሕዝባዊን እቲ ዝተፈለ ምንጭ ደማ ገለጸዎ፡

ኣብ ዝተሓረ ወርሒ ሚያዝያ እስራኤል ኣብ ደቡባዊ በይሩት ንዝርከቡ እቲ ብኣራን ዝድገፍ ሕዝባዊ ሚሳይላት ንምቃብ ይጥቀሙ ኮይኑ ዘሉ ዝገለጹቶ ህጻ ደቡዳቡ ኮይኑ ዝወረት ዝፍለጥ እዩ፡

እስራኤልን ሊባኖስን ኣብ ወርሒ ሕዳር ስምምነት ምቁራጽ ተኸላ ብሙክንያት ደቡባዊ ክፍል ሊባኖስ ካብ ሰባታትን ኣጽዋርን ሕዝባዊ ናጻ ክኸውን ተሰማምዖም ኮይኑ ዝወረት ዝዘር እዩ፡

እዚ ኮይኑ እስራኤል ዝተሓረ ርክብ ኣብ ወጽመጥ ጸባ ብዘጸመጥ ደቡባዊ ብክሓት ሰባ ኮይኑ ዝቐረበ ሓብሩ፡

ሓንቲ ሰማይ ኣብ ከተማ ጸባ ኣብ ዝርከብ ብክሓት ሰባ ተኣክቡሉ ዝወረ ቦታ ወዲቐ ድሕሪ ምፍጽጽ ብወሕዱ 33 መንጃላት ኮይኑ ዝቐረበ፡ ሚኒስትራ ጥላይ ናይታ ወጽመጥ ኣፍለጠ፡

መራሕቲ እስራኤል እቲ ወተሃደራዊ ወፍራ ሓዋክ ተኸላ ደው ንኸበልን

ነየም ክኣብ ሕጂ ጅሆ ሓዘ-ምም ዘሉ እስራኤላውያን ንክሰባዎም ጽቕጢ ዝፈጥር ክኸውን ተሰፍ ኮይኑ ዘለም ገለጸዎ፡

ሶርያን እስራኤልን ምስጢራዊ ርክባት የካይዳ

ግዜዊ ፕሪዚደንት ሶርያ ኣሕመድ ኣል ሻራራ ዝተሓረ ርክብ ኣብ ፈረንሳ ኣብ ዝዞ ጋዜጣዊ መዓል፡ ሃዱ ምስ እስራኤል ዘይተጥታዊ ዝርርብ ኣብ ምክራድ ተጽዕኖ ኮይኑ ዘለ ገለጸ፡

ኣል ሻራራ ምስ ፕሪዚደንት ፈረንሳ ኣማኡኣል ማኸርን ድሕሪ ዝዘር ርክብ እቲ ኣብ መዓል ሃዱን እስራኤልን ዘሉ ክኣትታት ካብ ቁጽጽር ወጺኦ ንኸይወን ሶርያ ብመሃዳንት ኣብል ዘይተጥታዊ ዝርርብ ተካይድ ኮይኑ ዘለ ሓብሩ፡

እቲ ፕሪዚደንት ወሲኹ፡ “ክላን ምስ እስራኤል ርክብ ዘወገን ሃገራት እስራኤል ካብ ጉዳይ ሶርያ ኣዳ ንክትሰክብኩ ክሊ ኣጸርፍ ጥሓሰ ንክትሰክብኩ ደቡባዊ ደማ ንክትሰክብኩ ጽቕጢ ክከበራላ ተሰፍ እዘር” ኣለ፡

ሶርያ ምስ እስራኤል ዘይተጥታዊ ዝርርብ ከተካይድ ዝወገኑሉ፡ ንፈርቲ እስራኤል ነታ ርክብ ከተማኣ ዝኸነት

ደማኦቶ ድሕሪ ምድብጻዝኹ ነቲ እናኸረረ ዝኸይድ ዘሉ ወጥሪ ክልተኣን ጉረክቲ ሃገራት ንምህጻን ኮይኑ ዝኸነት ንእቲ ፕሪዚደንት ገለጸ፡

ብዘነበይ ኣሕመድ ኣል ሻራራ ድሕሪቲ ንፈለማ እየን ኣብ ኣወርጃ ዝዘር ሰውት ዑደት፡ እቲ ንሱ ዝመርሖ ሓድሻ መሳገሪ መዓልቲ፡ ቅልጠፍ ኮይኑ ኣፍልጦን ምትሕብርን ክርከብ ኮይኑ ዝኸነል ይገር ኣለ፡

ካብ ኣመሪካውን እውታዊ ምልክታት ረኽቡ ብምህላው፡ እስራኤል ኣብ ልዕሊ ሶርያ እተካይዶ ዘለ ወተሃደራዊ ወፍሪ ዘይዘበ ኮይኑ ዝመሳል ተገባኹ፡ ይገልጹ ኣለው፡ ካብ 1967

ኣትሕዚ ልኡላዊ መራት ሶርያ ዝኸነ ኣኸራናት ገላን ብኣደሊ ተቐጽጺራ ዘለ እስራኤል ሕጂውን ኣብ ዝተሓረ ቀረብ ግዜ ተወግዒ መራት ሶርያ ንምዃን ወተሃደራታ ክጽ ኣኸራናት ገላን ኣሕራ ኮይኑ ዘለ እየም ሰባ መዛ ሶርያ ዝኸነ፡

ብወገን እስራኤል ግድ ነቲ ጉዳይ ዝምልከት ካት ዝዘገብ ወጥዊ መዓል፡ የለ፡

